

Kroppsligt perspektiv på kvinnofestival

Vår tids drömmar och mardrömmar

Den internationella performancegruppen La Pocha Nostra var en av höjdpunkterna under fjolårets upplaga av den feministiska City of Women-festivalen i Sloveniens huvudstad Ljubljana (Mesto žensk). Ett rejält festivalbidrag från EU gav möjlighet att slå på stort när den nittonde festivalen ägde rum i oktober 2013. Mestadels var programmet av hög kvalitet i denna festival som också bjöd på en "bilaga" i form av en extra insatt Red Dawns feminist- och queer-festival (Rdeče zore).

Av Ann-Sofie Öman

DEN MÄNSKLIGA KROPPEN är utgångspunkten för La Pocha Nostras projekt *Corpo Insurrecto 3.0: The Robo-Proletariat*. Det som intresserar dem är hur människokroppen påverkas av den trasiga världsekonomin, den organiserade brottslighetens våld, främlingshatet och andra avarter i vår värld. De gestaltar sina tolkningar av det som sker med människan genom att uppföra olika förvandlingsnummer på fyra scener (dioramor) samtidigt, fullt medvetna om att de skapar ett veritabelt kaos för publiken, som vandrar omkring som den vill från scen till scen.

– Vi kallar scenerna för dioramor, eftersom vi har hämtat inspi-

ration från och parodierar de etnografiska dioramor som används på naturhistoriska museer, där publiken kan gå runt och studera utställningsobjekten (dockor iklädda folkdräkter etc.) från olika håll. Vi exponerar våra kroppar på samma sätt som museernas utställningsobjekt, eller sexklubbarnas/strippklubbarnas sexobjekt, visas upp i särskilda montrar, skriver Erica Mott och Dani d'Emilia i ett mejl.

Under föreställningen i det gamla elektricitetsverket Elektrarna i Ljubljana ligger en naken kvinna helt stilla på ett bord på en scen, medan en professionell akupunktör sätter nålar med flaggor på säkra

ställen på hennes kropp. Varje flagga har en företagslogotype.

– Kvinnokroppen har koloniserats av de globala företagen ropar La Pocha Nostras grundare Guillermo Gomez-Peña, iförd en fjäder-skrud hämtad från någon av de många indianstammar som finns i Den nya världen – infödda folkgrupper som allihop finns att beskåda som utställningsobjekt på de naturhistoriska museerna i Nord- och Sydamerika.

Hans ord klingar kraftfullt genom det stora rummet, likt slagord hämtade från ett demonstrations-tåg på 1970-talet, en tid då solidariteten mellan olika utsatta gruppen

var självklar. Idag spelas de ut mot varandra i kampen om ekonomiska bidrag och annat stöd.

Akupunkturnålarnas stickeffekt framkallar känslor av obehag även hos åskådarna. Obehaget kopplas direkt till logotyperna på flaggorna. Vad är det egentligen företagen gör med oss, undrar vi, där vi står och tittar på. Det är skickligt, budskapet levereras här i en lagom plågsam förpackning.

– Aktiviteterna pågår samtidigt på de olika dioramorna eftersom det skapar en struktur som är helt öppen. Det blir överlappande effekter och det skapas bibetydelser som utvecklas helt fritt vid sidan av våra ursprungliga intentioner. Vårt jobb är att öppna vår tids Pandoras ask och vi bjuder in utomstående (publiken, akademiker, aktivister etc.) att hjälpa oss att förstå demonerna. Vi siktar på att hitta en balans mellan bilder som förmedlar humor och lätthet och mycket grova bilder som går mer rakt på sak. Det ska vara vår tids drömmar och mardrömmar. Besökarna får själva ta ansvar för vad de vill ta in respektive utesluta, de bestämmer själva över sin upplevelse, förklarar Erica Mott och Dani d'Emilia.

BEFIANDE PROCESS

På en annan plattform ger Dani d'Emilia en mer berättande beskrivning av hur det kan upplevas att vara kvinna i vår värld. Hon gestaltar med hjälp av en rad olika mer eller mindre extrem rekvisita och en manlig assistent från Ljubljana hur kvinnor redan som små flickor styrs in i roller, där vi förväntas bära kläder, skor och andra utstyrselar som hindrar våra kroppar från att röra sig fritt. Här använder hon faktiskt balettskor som ett ex-

La Pocha Nostras regissör Guillermo Gomez-Peña visar med hjälp av akupunktur hur kvinnokroppen koloniserats av globala företag i *Corpo Insurrecto 3.0: The Robo-Proletariat*. Foto: Nada Zgank.

Kvinnliga kroppar som knoppiga undervattensväxter – koreografen Editta Braun skapar njutbara bilder i *planet LUVOS*. Foto: Nada Zgank.

Kroppsligt perspektiv på kvinnofestival

Vår tids drömmar och mardrömmar

Den internationella performancegruppen La Pocha Nostra var en av höjdpunkterna under fjolårets upplaga av den feministiska City of Women-festivalen i Sloveniens huvudstad Ljubljana (Mesto žensk). Ett rejält festivalbidrag från EU gav möjlighet att slå på stort när den nittonde festivalen ägde rum i oktober 2013. Mestadels var programmet av hög kvalitet i denna festival som också bjöd på en "bilaga" i form av en extra insatt Red Dawns feminist- och queer-festival (Rdeče zore).

Av Ann-Sofie Öman

DEN MÄNSKLIGA KROPPEN är utgångspunkten för La Pocha Nostras projekt *Corpo Insurrecto 3.0: The Robo-Proletariat*. Det som intresserar dem är hur människokroppen påverkas av den trasiga världsekonomin, den organiserade brottslighetens våld, främlingshatet och andra avarter i vår värld. De gestaltar sina tolkningar av det som sker med människan genom att uppföra olika förvandlingsnummer på fyra scener (dioramor) samtidigt, fullt medvetna om att de skapar ett veritabelt kaos för publiken, som vandrar omkring som den vill från scen till scen.

– Vi kallar scenerna för dioramor, eftersom vi har hämtat inspi-

ration från och parodierar de etnografiska dioramor som används på naturhistoriska museer, där publiken kan gå runt och studera utställningsobjekten (dockor iklädda folkdräkter etc.) från olika håll. Vi exponerar våra kroppar på samma sätt som museernas utställningsobjekt, eller sexklubbarnas/strippklubbarnas sexobjekt, visas upp i särskilda montrar, skriver Erica Mott och Dani d'Emilia i ett mejl.

Under föreställningen i det gamla elektricitetsverket Elektrarna i Ljubljana ligger en naken kvinna helt stilla på ett bord på en scen, medan en professionell akupunktör sätter nålar med flaggor på säkra

ställen på hennes kropp. Varje flagga har en företagslogotype.

– Kvinnokroppen har koloniserats av de globala företagen ropar La Pocha Nostras grundare Guillermo Gomez-Peña, iförd en fjäder-skrud hämtad från någon av de många indianstammar som finns i Den nya världen – infödda folkgrupper som allihop finns att beskåda som utställningsobjekt på de naturhistoriska museerna i Nord- och Sydamerika.

Hans ord klingar kraftfullt genom det stora rummet, likt slagord hämtade från ett demonstrations-tåg på 1970-talet, en tid då solidariteten mellan olika utsatta gruppen

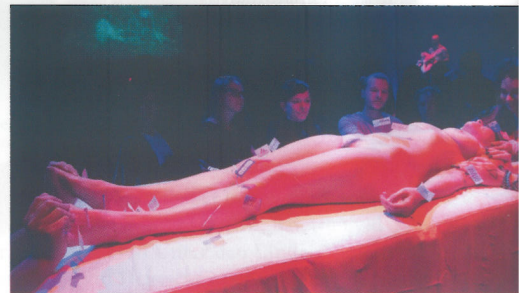
var självklar. Idag spelas de ut mot varandra i kampen om ekonomiska bidrag och annat stöd.

Akupunkturnålarnas stickeffekt framkallar känslor av obehag även hos åskådarna. Obehaget kopplas direkt till logotyperna på flaggorna. Vad är det egentligen företagen gör med oss, undrar vi, där vi står och tittar på. Det är skickligt, budskapet levereras här i en lagom plågsam förpackning.

– Aktiviteterna pågår samtidigt på de olika dioramorna eftersom det skapar en struktur som är helt öppen. Det blir överlappande effekter och det skapas bibetydelser som utvecklas helt fritt vid sidan av våra ursprungliga intentioner. Vårt jobb är att öppna vår tids Pandoras ask och vi bjuder in utomstående (publiken, akademiker, aktivister etc.) att hjälpa oss att förstå demonerna. Vi siktar på att hitta en balans mellan bilder som förmedlar humor och lätthet och mycket grova bilder som går mer rakt på sak. Det ska vara vår tids drömmar och mardrömmar. Besökarna får själva ta ansvar för vad de vill ta in respektive utesluta, de bestämmer själva över sin upplevelse, förklarar Erica Mott och Dani d'Emilia.

BEFIANDE PROCESS

På en annan plattform ger Dani d'Emilia en mer berättande beskrivning av hur det kan upplevas att vara kvinna i vår värld. Hon gestaltar med hjälp av en rad olika mer eller mindre extrem rekvisita och en manlig assistent från Ljubljana hur kvinnor redan som små flickor styrs in i roller, där vi förväntas bära kläder, skor och andra utstyrselar som hindrar våra kroppar från att röra sig fritt. Här använder hon faktiskt balettskor som ett ex-

La Pocha Nostras regissör Guillermo Gomez-Peña visar med hjälp av akupunktur hur kvinnokroppen koloniserar av globala företag i *Corpo Insurrecto 3.0: The Robo-Proletariat*. Foto: Nada Zgank.

Kvinnliga kroppar som knoppiga undervattensväxter – koreografen Editta Braun skapar njutbara bilder i *planet LUVOS*. Foto: Nada Zgank.

empel på hur flickor manipuleras till att röra sig på ett ofritt sätt.

Så förgriper sig män på flickor och kvinnor, fysiskt och psykiskt, och de själsliga förmågorna innesluts av lika hämmande band som kropparna. Dani d'Emilia blottar kvinnans upplevelser med helt ohämmade bilder. Bland annat tvättar hon intensivt sitt helt nakna sköte i publikens åsyn, som om hon vill visa hur kvinnor som utsatts för sexuella övergrepp länge, länge försöker tvätta bort förnedringen med hjälp av vanligt vatten.

Men Dani d'Emilia visar också, med hjälp av en manlig medlem ur publiken, hur hon tar sig ur den fysiska och mentala fångenskapen och kommer ut på andra sidan som en stark och orädd kvinna. Den rekvisita hon använder för att visa den starka, stolta kvinnan är bland annat ett par sagolikt smäckra horn från ett större djur, som hon bär på sitt huvud.

Hennes performance är mycket suggestiv och den kan sätta igång många undermedvetna men befriande processer hos de medlemmar i publiken som följer henne.

På en tredje scen intar den mycket långa och vackra Erica Mott olika positioner iförd olika utstyrselar och skapar bilderna med hjälp av sin rekvisita: en sexuellt laddad bild där hon är klädd i svart tajt läder och smäller med en piska, eller en naturlyrisk och absurd bild där hon iförd en vit långklänning med en ljuvlig blomsterkrans i sitt hår håller en gigantisk fisk i sina armar. Hon trånar och suckar mot fisken, som vore den hennes älskade. Lukten av fisk sprider sig i mörkret kring dioramorna, och det känns nästan som om det hela utspelas på en fiskmarknad.

Den fjärde scenen är mest motsägelsefull. Här står en vacker och extremt smal kroatisk Pocha-medarbetare och är just vacker, iförd en elegant aftonklänning i vitt. Publiken bjuds in att fotograferas tillsammans med henne, likt ett bröllopsfotografi. Men så får hon en svart kulspruteattrapp och med den förändras hennes kroppsspråk. Plötsligt blir hon en Bonnie utan Clyde, och hon poserar snart med Guillermo G-P på ett sätt som utan någon som helst tvekan gestaltar hur den organiserade kriminella världen tar hand om människor som inte lyder order: hon trycker kulsprutan i arset på den framåtböjda Guillermo G-P och hotar att trycka av.

Det är en bild som fastnar på näthinnan, om man inte snabbt väljer att titta bort.

ORGANISK UNDERVATTENS-VÄRLD

I dansföreställningen *planet LUVOS* ställs en ung kvinna, den sista levande människan på jorden, inför kusliga och förbryllande undervattensvarer. Först skrämmer de henne, men slutligen välkomnar de henne in i sin fridfulla värld, enligt Editta Braun Companys beskrivning i programbladet.

Där står det att föreställningen "visar en sida av människans livsvillkor som vi ofta glömmer bort, nämligen att allt levande vid människans fall automatiskt kommer att återgå till en helt organisk existens, i en harmonisk förening med något som är större än mänskligheten".

Det är en sällsynt vacker föreställning, där humoristisk koreografi och roliga kroppsrörelser förenas med påhittig rekvisita och scenografi i ett rytmiskt böljande av konstnärliga vågsvall, där den ena lysande idén avlöser den andra. Men det saknas ett dramaturgiskt berättande som håller ihop alla briljanta infall.

Det är många armar och ben som sträcks upp i luften från ligande position, och de enbart kvinnliga dansarna skapar bilder av undersköna undervattensvarer och -växter i ett trolskt mörker.

Kombinationen av uppstickande ben och undervattensscenografi leder snabbt tankarna till amerikanska Esther Williams musikalerna med vattenbalett. Det tycks som om koreografen och kompanidirektören Editta Braun i hög grad har låtit sig inspireras av Esther Williams vattenshower och av konstsim.

Eftersom Esther Williams gick bort tidigare i år kan väl *planet LUVOS* få lov att vara en hyllning till en modig och stark kvinna, som spred en kombinerad konstart och sport över hela världen, även om det inte står utskrivet i programbladet.

Den fantasivärld som skapas på scenen på Ljubljanas Dansteater (Plesni Teater) har förstås en högre konstärslig och mer medveten ambition än Esther Williams filmer någonsin strävade mot. Men Esther är där, och hon är mycket välkommen.

ÄR KONSTEN EN BARLAST?

Det kan vara så att den konst som vi har nu, inte längre är angelägen. Den kan till och med vara en barlast, enligt den programförklaring som ges av Editta Braun Company inför *Enough of Art*.

Men det finns en utväg, hävdar de: – Konsten kan träna våra hjärnor att tänka och känna på ett nytt

sätt. Därigenom kan vi (kanske) utveckla de kreativa förmågor som behövs för att göra det möjligt för mänskligheten att överleva.

Detta efter en inledning där miljöförstöring, klimatförändringar, finanskriser, svält, utplåning av djurarter, nedskräpning och överkonsumtion framställs som något som vi alla känner till, men inte riktigt mäktar med att göra något åt.

Men nu krävs det handling, an-

ser medlemmarna i danskompaniet. Festen är över, det duger inte längre att vela.

Vilka effekter som kan åstadkommas med "rätt sorts konst" har varit föremål för olika tänkares och statsmäns teoretiserande, inte minst under 1900-talet då det också genomfördes praktiska, minst sagt otäcka, experiment. Editta Braun Company kommer alltså inte med någon ny idé, vilket de tycks tro. Det är lite skrämmande, och vitt-

Skönheten i den fiskdoftande animaliskt naturlyrisk bilden som Erica Mott skapade i La Pocha Nostras projekt *Corpo Insurrecto 3.0: The Robo-Proletariat* är obestridlig. Foto: Nada Zgank.

Budskapet i *Enough of Art* är mycket konkret: Vi förstör vår jord med överkonsumtion. Dansarna visar väl tydligt hur illa berörda vi blir. *Rare Parity*. Sedeltvätt i en paviljong på Kongresstorget i Ljubljana av den nordamerikanska performanceartisten Tanya Mars. Foto: Nada Zgank.

nar om både historielöshet och aningslöshet.

Men gruppen bjuder verkligen på en föreställning som inte är den vanliga konsten lik. *Enough of Art* innehåller agitatoriska tal, det visas bilder och filmer på en jätteskärm, det ges faktpäckad information, det improviseras, publiken bjuds upp på scenen – och det dansas. Det är en multimedial manifestation, där ett tydligt budskap också illustreras med olika konstnärliga grepp.

Men det saknas även i den här föreställningen på Ljubljanas Dans-teater en dramaturgs varsamma hand, som kunde ha gett *Enough of Art* en röd tråd och en konstnärlig balans mellan informations- och faktaförmedling och upplevelse.

Det är som om Greenpeace hade varit där och bett Editta Braun Company om hjälp med att ge en egenproducerad föreställning en konstnärlig utformning, exempelvis inför en valkampanj med en folkomröstning om mer statliga pengar för miljövård som slutmål.

Varför inte? Det är verkligen ett intressant uppslag för samtliga organisationer som anser att man har ett viktigt budskap att föra fram: Kontakta en teater, ett danskompani eller en performanceartist och be om hjälp med att ge kampanjen en konstnärlig prägel.

Konsten som grepp i marknads- eller informationsplaner är en spännande idé. Det borde ligga väl till, särskilt för performanceartisterna. Men det kommer att ställas stora krav på integritet.

På något sätt kände jag mig ändå snuvad på konfekten när det hela var över. För mig var det inte rätt sorts konst.

SEDELTVÄTT I DET FRIA

Den nordamerikanska performanceartisten Tanya Mars inledde sin karriär med studier i konst i USA, under ett 1960-tal då studenterna fick i hemläxa att skapa konst som gick att använda som kläder – "wearable art". Mer än 40 år senare står hon utan att knota på Ljubljanas stora torg Kongresstorget (Kongresni trg) i femgradig kyla en fredagseftermiddag i oktober och tvättar sedlar med tvål och vatten. Hon är iförd en elegant svart damkostym med hatt samt piffigt röda plasthandskar med en elegant veckad vit kant, dekorerad med röda prickar.

Tanya Mars har undervisat i performance på University of Scarborough i Toronto sedan 1995, men hennes yrkesliv som artist sträcker sig tillbaka till 1970-talet, då den stora performancevågen började svalla i Europa och i USA. Hon har erhållit den ena fina utmärkelsen efter den andra, men det tycks inte ha påverkat hennes kreativa lust och iver.

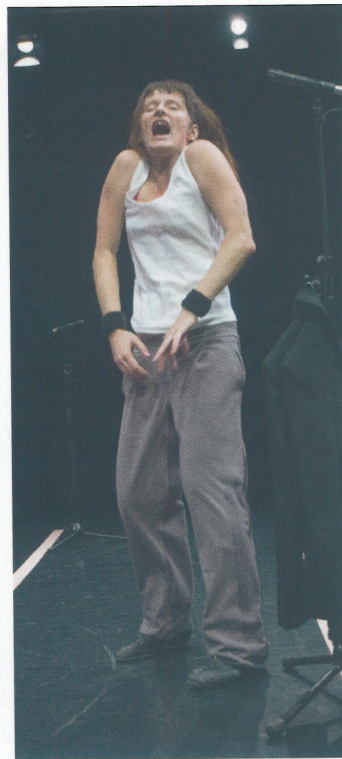
– Jag gillar när det är roligt, säger Tanya Mars med ett strålende leende som inkluderar ögon, kinder och en massa tänder förutom munnen och allt det andra som är Tanya Mars.

Hennes performance är ett av huvudnumren under City of Women-festivalen och den är uppdelad på två dagar. Dag 1 tvättar hon sedlarna, som kommer från alla möjliga länder och tidsepoker, och hänger dem på tork på en torkställning. Emellanåt puffar hon på en mycket potent, lång och kraftig cigarr.

På sedlar med porträtt målas munnen med guldfärg. För säkerhets skull guldmalet hon även sin egen mun.

En förbipasserande sloven utnämner henne till "bankster". Inte en "gangster" och inte en "banker", utan en "bankster". Han pratar länge och gärna om hur korrupta politiker är och att alla går att muta med pengar – som tvättas, så att ingen märker något.

Dag 2 river hon sedlarna i två delar och syr ihop halvor av olika valutor med varandra. Exempelvis sys en vältvättad modern svensk "tjuga" ihop med en lika skinande ren ogiltig 500-tolarsedel – den slovenska valutan efter självständigheten från Jugoslavien 1991 fram till 2007,

What If? Maja Delak använder kläder för att gå in i olika livsstilsroller, men även för att skapa groteska bilder. Foto: Nada Zgank.

då den ersattes av euron.

Denna dag har hennes performance förlagts till den breda Slaktarbron (Mesarski most) över floden Ljubljana i centrala Ljubljana. Hon står där mitt i det shoppande och eftermiddagsfikande lördagsfolkmyllret och precis som på Kongresstorget stannar många förbipasserande och tittar och skrattar.

Tanya Mars definierar sin konstform så här: – Performance är live art och action art. Det är experimentellt. Många impulser kommer från dansen, det blir ett nytt slags ordförråd. Det är visuell konst och en kroppslig konstform.

Hon vill gärna lyfta fram amerikanska Laurie Anderson som ett exempel på en framgångsrik performance-artist. Laurie Anderson använder ljud som sitt främsta uttrycksmedel. För dem som vill prova på egen hand, har hon ett mycket konkret råd:

– Utgå från det du är bra på och tänj ordentligt på gränserna. Det finns ingen segregation inom performance!

HUDLÖS MODERN DANS

En ovanligt stark konstnärlig personlig utstrålning är det mest dominerande intrycket av det moderna dansverket *What If?* med den slovenska dansaren Maja Delak i egen koreografi, trots ett varierat typgalleri och ett omväxlande stilistiskt innehåll med multimediala inslag.

Maja Delak framstår på scen, på hemmaplan i Elektrarna i Ljubljana, som mycket sårbar och poetisk. Till och med när hon i ett tydligt självbiografiskt avsnitt i föreställningen med stor humor berättar om sin tid som mycket ung diskodansledare, finns det sårbara och lyriska anslaget där, Donna Summer till trots. Varje livsstil som passerar revy under föreställningen präglas mer av Maja Delaks personlighet än av de attribut som karaktäriserar de olika rollerna.

Inte ens när hon drar en in-och-utvänd tröja över huvudet och skapar en grotesk figur som med ett hotfullt kroppsspråk närmar sig publiken, lyckas hon dölja sin rådjurskygga känslighet.

Det ligger därför nära till hands att fundera på hur det skulle se ut om hon fick hänge sig åt och verkligen utforska sitt mest karakteristiska särdrag i en annan föreställning, kanske med en annan koreograf som ser och förmår utveckla just denna sida hos henne.

Maja Delak är en mycket drivande person inom den slovenska moderna dansen, som med framgång

skolar nya generationer av dansare som pedagog samtidigt som hon håvar in utmärkelser för sina prestationer som dansare och koreograf. Kanske är det inte helt lätt, eller ens möjligt, för henne att ha uppmärksamheten riktad mot sig själv i så hög grad att hon kan se vilken oerhörd kraft det finns inom henne, i den mycket speciella intensitets levande hudlöshet som hon utstrålar.

Det är så vackert alltihop, och man vill bara se mer.

MYTISKA DOCKKVINNOR

Två kvinnor ligger upplåddas på ett stort bord, helt täckta av stora mängder fräsande klänningstyg med påsydda prydnader, glänsande peruker och en dockansiktsmask var. De är tysta och orörliga, sänar som på ögonen, som med intensiv blick följer de åskådare som betraktar denna tableau vivant betitlad *Diamonds and Toads*.

Scenen är inledningsvis bedövande vacker, men bara tills man ser de kräldjur som pryder den ena kvinnans sidenskimrande klänning. Hon har inga vackra rubinröda stelar på sin aftonklädnad, bara mörka ödlor, paddor och andra, enligt gängse uppfattning, mindre tilltalande djur.

Bilden förvandlas plötsligt till ett stilleben-liknande vanitas-motiv

från barocken, med en påminnelse om det meningslösa jordelivet och den fåfänga jakten på skönhet och materiella ting.

Det väcker intellektet till liv och nya bilder framkallas av den liveinstallation som brittiskorna Zerelda Sinclair och Andrea Blood – the Girls – har skapat i utställningslokalen Alkatraz Gallery, i den Christiania-inspirerade kulturfri-staden Metelkova i Ljubljana.

Det är förstas två fantasiprodukter från människans mytiska värld som ligger där på bordet: objekt, som kvinnor i århundranden har försökt leva och fungera som, ivrigt påhejade av männen.

Så som de ligger på bordet, till synes livlösa, liknar de nedsömda patienter upplagda på ett operationsbord, där hela kroppen är täckt av tyg förutom det ställe där kirurgen ska lägga sitt snitt. De båda kvinnorna tycks helt ha överlämnat sig åt någon annans vilja och godtycke, likt patienten som går med på att bli nedsövd och opererad.

Kirurgen har normalt till uppgift att göra livet mindre besvärligt för sin patient. Kvinnor som antar rollen som passiv docka underkastar sig också en vilja som till synes vill göra livet bättre för dem. Exemplet är många: en omhändertagande totalt dominerande far eller mor, en omhändertagande totalt domi-

nerande äkta man eller hustru, en omhändertagande totalt dominerande storebror eller storsyster, en omhändertagande totalt dominerande chef, en tränare, en hallick osv.

Men i samma mytiska värld där dessa passiva dockor huserar, finns också myter där män håller kvinnor som fångar, bokstavligt eller bildligt, där män faktiskt klär upp kvinnor just som dockor, där män håller kvinnor som sexslavar för att ge utlopp för sadistiska lustar och andra sexuella fantasier.

Allt detta finns inrymt i de fantasins bilder som dessa två orörliga kvinnor väcker till liv. Det vänder sig i magen av olust.

HÖFTSVAJ MED KONSEKVENSER

Med sociala koder och kroppsspråk som utgångspunkt utforskar den brasilianske artisten Nando Messias, numera stationerad i London, de stereotypa föreställningar vi har om vad som är kvinnligt respektive manligt. Hans specialitet är den feminina mannen och queer-kroppen.

I femminutersföreställningen *Walking Failure* demonstrerar han hur en man inte förväntas gå och röra sig. Han spelar upp en scen, med perfekt läppsynk till inspelat tal, där en feminin ung man blir utsatt för smälek och våld av ett gäng grabbar. Den unge mannen rör sig

Walking Failure. Nando Messias visar det kvinnliga sättet att gå: Långa steg längs en tänkt linje med svajande höfter och axlar. Foto: Nada Zgank.

helt naturligt som en mycket kvinnlig kvinna och han lyckas utmana grabbarna i lika hög grad som en lika kvinnlig kvinna skulle ha gjort, med höftsvaj och böljande axlar. Men eftersom han är man, blir konsekvenserna av att annat slag.

Förnedringen leder till att han väljer att ta sitt liv, vilket sker symboliskt och högljutt på scenen ge-

Diamonds and Toads av The Girls. Foto: Nada Zgank.

Robotarna tar över

ARBETSNINNEHÅLLET MINSKAR och kapitalinnehållet ökar i framtidens produktion. De rika blir allt rikare och människorna behövs inte i produktionen.

Robotar och 3D-skrivare ökar de arbetslösa skaror, men, det har vi hört förut...

Under den industriella revolutionen, slängde vävarna som förlorade sina jobb när de automatiska vävstolen infördes, sina träsor i maskinerna. Men det var inte maskinernas fel att frukterna av arbetet fördelades orättvist.

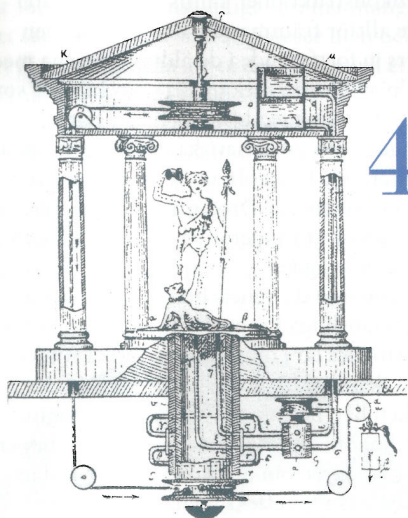
Robotarna betraktas ofta som onda och farliga, visst kan det vara sant. Idag har vi obemannade robotplan, så kallade drönare som dödar människor.

Men det är inte robotarnas fel att samhället ser ut som det gör. Robotar eller automatiska vävstolar har inte utformat samhällskontraktet, det gör de levande människorna.

Vad de än representerar så fascinerar de och får oss att fantisera. Nyligen har andra delen av serien *Äkta människor* om de människoliknande hubotarna avslutats på SVT med en cliffhanger, fortsättning följer och serien säljs vidare internationellt.

Robotarna har involverats i scenkonst, religion och filosofi på många olika vis och fortsätter göra det, långt bortom all fantastisk robotdans, popping, locking och boogaloo.

ANN-MARIE WRANGE

4

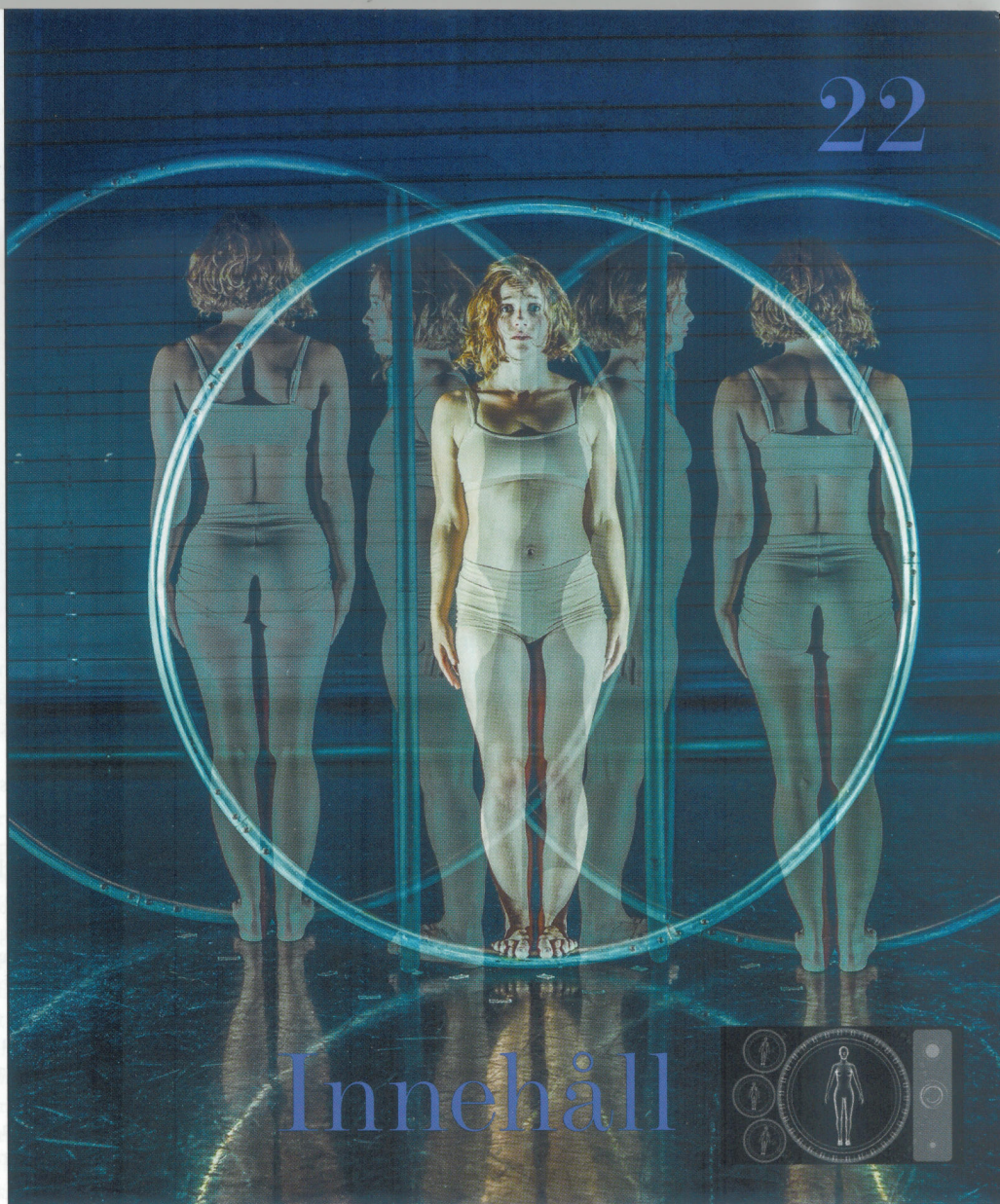
"En plattform fäst vid tre hjul som bär Bacchus rör sig uppåt... heliga flammor slår ut och mjölk rinner nerför Bacchus stav och från bägaren han håller strömmar vin och rinner ner på pantern som ligger ihopkurad vid hans fötter. Sedan syns girlanger runt hela plattformens bas och figurer som föreställer backanter dansar till trummor och klingande cymbaler runt altaret. Så snurrar guden runt mot ett annat altare och Nike-figuren högst upp vrids åt samma håll. Det andra altaret flammor starkt, staven och bägaren flödar igen och backanterna dansar. Efter all denna rörelse utförts sker automatiskt återvändande till plattformen och utgångsläget." enligt historikern Wilhelm Schmidt.

ÖVERST: GYNOIDER I KOREOGRAFI AV MARIE ANDRE ROBITAILLE FOTO: EINAR KLING-ODENCRANTS.
NÄRMAST OVAN: LOGOTYP FÖR VÄRLDENS STÖRSTA STREETDANSTÄVLING, JUSTE DEBOUT I PARIS.
TILL VÄNSTER: HERONS VINAUTOMAT TILL GUDEN BACCUS ÅRA, SE BILDTEXT. TECKNING UR HENRYK JURKOWSKIS A HISTORY OF PUPPET THEATRE
OMSLAG: REBECCA HYTTING I GÖTEBORGSOPERANS DANSKOMPANI I MARIE CHOUINARDS VÄRDER, FOTO: BERND UHLIG.

ANSVARIG UTGIVARE OCH REDAKTÖR ANN-MARIE WRANGE, ANN-MARIE@DANSTIDNINGEN.SE REDAKTIONSKOMMITTÉ, LOTTA HARRYSON, LIS HELLSTRÖM SVENINGSSON, LINA SJÖQUIST, MARGARETA SÖRENSON, NANCY WESTMAN, ANNA ÅNGSTRÖM OCH RENÉE ÖBERG. LAYOUT JOHANNA BLOMBERG HEMSIDA WWW.DANSTIDNINGEN.SE UPDATERING AV DANSKALENDARIUM KALENDARIUM@DANSTIDNINGEN.SE REPRO/TRYCK VITT GRAFISKA AB. DANSTIDNINGEN GES UT AV DANSTIDNINGEN I STOCKHOLM EKONOMISK FÖRENING, TELEFON 070-3346 998, POSTADRESS BOX 2133, 103 14 STOCKHOLM DANSTIDNINGEN UTKOMMER MED SEX NR OM ÅRET EN HELÅRSPRENUMERATION KOSTAR 200 KR I SVERIGE, 250 KR I EUROPA SAMT 450 KR I ÖVRIGA VÄRLDEN PRENUMERATIONER NÄTVERKSTAN EKONOMITJÄNST, TEL 031-743 99 05, FAX 031-743 99 06 EKONOMITJANST@NATVERKSTAN.NET ISSN 1102-0814 DANSTIDNINGEN ÄR MEDLEM AV TEAM NETWORK FÖR TRANSDISCIPLINÄRA EUROPEISKA KONSTTIDSKRIFTER. WWW.TEAM-NETWORK.EU

22

- 4 Konst, magi och teknik *Ann Jonsson*
- 12 Kropp, teknik och själ *Ann-Marie Wrangle*
- 14 Japanska automater *bokrecension av Margareta Sörenson*
- 16 Kritik av kritiken *tidskriftsrecension av Margareta Sörenson*
- 18 Gabriel Smeets ny ledare av Cullbergbaletten *Margareta Sörenson*
- 20 Carte Blanche utmanar *Marte Østmoe*
- 22 Gynoider i ny atmosfär *Viktoria Dalborg*
- 25 Dans i ett kosmiskt kraftfält *Lis Hellström Sveningsson*
- 27 Nya muskler för framtidens robot *Lis Hellström Sveningsson*
- 29 Kalendarium
- 38 Alain Buffard (1960-2013) *Ann-Marie Wrangle*
- 38 Margrethe Schanne har avlidit *Vibeke Wern*
- 39 Vem & Var
- 43 Vår tids drömmar och mardrömmar *Ann-Sofie Öhman*
- 49 English Summary + Resumé en français 1/2014